

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **G. G.**

oskarżonego z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

22 maja 2024 r.,

skargi wniesionej przez Prokuratora Okręgowego w Warszawie

na wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie

z 21 września 2023 r., sygn. akt X Ka 715/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie

z 7 czerwca 2023 r., sygn. akt III K 347/22

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

G.G. został oskarżony o to, że

„w dniu 8 grudnia 2021 r. w nieustalonym miejscu wspólnie i w porozumieniu z nieustalonymi osobami, za pośrednictwem sieci Internet w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i uzyskania dla siebie kredytu wprowadził S. S.A. w błąd co do swojej tożsamości poprzez posługiwanie się fałszywymi danymi składając wniosek kredytowy, poświadczając w nim nieprawdę, w następstwie czego uzyskał kredyt w wysokości 6 011,98 zł na zakup sprzętu elektronicznego w postaci laptopa A. o wartości 4599 zł i robota sprząającego I. o wartości 1297,99 zł w sklepie M., nie mając zamiaru wywiązania się z zaciągniętej umowy kredytu, po czym w/w sprzęt odebrał w dniu 22 grudnia 2021 r. przy ul. R. w W., podrabiając dokument potwierdzenia odbioru na urządzeniu PDA, w ten sposób, że podpisał się jako odbiorca sprzętu nadanego dla osoby o danych M. T. , czym doprowadził S. S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne,

tj. o przestępstwo z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.”

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie wyrokiem z 7 czerwca 2023 r., sygn. akt III K 347/22, uznał oskarżonego G. G. w ramach zarzucanego mu czynu za winnego tego, że w dniu 22 grudnia 2021 r. przy ul. R. w W., podrobił na urządzeniu PDA dokument potwierdzenia odbioru sprzętu elektronicznego w postaci laptopa A. o wartości 4599 zł i robota sprząającego I. o wartości 1297,99 zł zakupionego w sklepie M., w ten sposób, że podpisał się jako odbiorca sprzętu nadanego dla osoby o danych M. T. , tj. czynu z art. 270 § 1 k.k. i za czyn ten na podstawie art. 270 § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności.

Apelacje od tego wyroku wnieśli: obrońca i Prokurator Rejonowy Warszawa-Ursynów w Warszawie.

Obrońca zaskarżył wyrok w części dotyczącej kwalifikacji prawnej czynu oraz orzeczenia o karze, zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego – art. 270 k.k. – polegającą na nierozważeniu uznania okoliczności czynu za uzasadniające zastosowanie przepisu art. 270 § 2a k.k., jako podstawy skazania i wymierzenie skazanemu kary ograniczenia wolności.

Przy tak sformułowanym zarzucie, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyjęcie, iż oskarżony dopuścił się czynu z art. 270 § 2a k.k. i wymierzenie mu kary ograniczenia wolności.

Prokurator Rejonowy Warszawa-Ursynów w Warszawie zaskarżył wyrok w całości. Zarzucił on „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść i rzutujący w konsekwencji na niewłaściwą ocenę i interpretację materiału dowodowego, polegający na niesłusznym przyjęciu, że zebrany w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności wyjaśnienia oskarżonego i zeznania M. M. , nie są wystarczające do przypisania oskarżonemu G. G. zarzuconego mu aktem oskarżenia przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., co doprowadziło do bezzasadnej zmiany przez sąd opisu czynu i przyjęcia, że czyn oskarżonego wyczerpuje jedynie znamiona przestępstwa z art. 270 § 1 k.k.”

i wniósł o „zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zastosowanie do czynu oskarżonego prawidłowej (surowszej) kwalifikacji prawnej z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i wymierzenie mu na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. surowszej kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.”

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 21 września 2023 r., sygn. akt X Ka 715/23, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Skargę od tego wyroku wniósł Prokurator Okręgowy w Warszawie, zaskarżając go w całości na niekorzyść G. G. . Zarzucił on „naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 7 czerwca 2023 r., sygn. akt III K 347/22 i przekazanie sprawy

temu Sądowi do ponownego rozpoznania na skutek błędnego uznania, że w sprawie zachodzi sytuacja analogiczna, jak w przypadku wydania wyroku uniewinniającego, podczas gdy Sąd pierwszej instancji wydał wyrok skazujący, odmiennie opisując i kwalifikując przypisany oskarżonemu czyn, w związku z czym nie zaistniał wypadek wskazany w art. 454 § 1 k.p.k. dający podstawę do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania i tym samym brak było przeszkód do wydania wyroku zmieniającego zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji.”

Autor skargi wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Przepis art. 437 § 2 k.p.k. stanowi, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W realiach rozpoznawanej sprawy powodem wydania przez Sąd odwoławczy orzeczenia kasatoryjnego nie była jednak żadna ze wskazanych w art. 437 § 2 k.p.k. przesłanek.

Wprawdzie jako podstawę uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sąd odwoławczy wskazał art. 454 § 1 k.p.k. (rubryka 5.3.1.4.1 uzasadnienia zaskarżonego wyroku), uzasadniając to tym, że „w sprawie zachodzi sytuacja analogiczna jak w przypadku wydania wyroku uniewinniającego, sąd meriti bowiem nie rozpoznał istoty sprawy”, to jednak nie ulega wątpliwości, że Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie wydał wobec w G. G. wyrok skazujący. Inaczej tylko ocenił materiał dowodowy oraz odmiennie opisał i zakwalifikował czyn, który był oskarżonemu zarzucany w akcie oskarżenia. Wobec tego nie można uznać, że doszło do sytuacji takiej jak w wypadku określonym w art. 454 § 1 k.p.k. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jasno wskazuje się, iż

przepis ten, jako normujący jeden z wyjątków od zasady merytorycznego orzekania przez Sąd odwoławczy, nie powinien być interpretowany rozszerzająco (zob. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 20 września 2018 r., sygn. akt I KZP 10/18), mimo że pełni on funkcję gwarancyjną, zapobiegając skazaniu oskarżonego po raz pierwszy w instancji odwoławczej.

Skoro zatem nieprawidłowo stwierdzono zaistnienie sytuacji z art. 454 k.p.k., przy braku jakiegokolwiek innej przesłanki do wydania wyroku uchylającego wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego, za trafny uznać należy zarzut sformułowany w skardze, że poprzez uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji doszło do naruszenia przepisu art. 437 § 2 k.p.k. Skutkować musiało to uchyleniem orzeczenia kasatoryjnego i przekazaniem sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, w toku którego uwzględnione zostaną wyrażone powyżej zapatrywania.

Jednocześnie trzeba wskazać, że zaistniała sytuacja prawna nie wyklucza wydania wyroku reformatoryjnego przez Sąd odwoławczy. Sąd Okręgowy w Warszawie, po uprzedzeniu stron o możliwości zakwalifikowania czynu z innego przepisu ustawy karnej stosownie do art. 399 § 1 k.p.k., dokonując odmiennej oceny dowodów, jest wszakże uprawniony do przypisania oskarżonemu odpowiedzialności za oszustwo, co najmniej w formie pomocnictwa, jak zasugerował w uchylonym orzeczeniu uchylającym wyrok Sądu pierwszej instancji.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]

Waldemar Płóciennik Eugeniusz Wildowicz Andrzej Tomczyk